

23.6.2021

Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto

Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmä

Aika to 3.6.2021 klo 12:00 – 15:00

Paikka Etäkokous, *etäkokoustiedot kalenterikutsussa*

Osallistujat

Sami Kivivasara	hallitusneuvos, yksikön päällikkö, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)
Tommi Oikarinen	tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö (varapj)
Jari Jauhiainen	erityisasiantuntija, oikeusministeriö
Aulikki Pakanen	neuvotteleva virkamies, puolustusministeriö
Jani Heikkinen	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö
Päivi Virtanen	erityisasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö
Tiina Kaunisto	kehittämisneuvos, liikenne- ja viestintäministeriö
Päivi Tommila	neuvotteleva virkamies, työ- ja elinkeinoministeriö
Saku Härkönen	erityisasiantuntija, ympäristöministeriö
Janne Pulkkinen	IT-innovaatioyksikön päällikkö, Kansaneläkelaitos
Taina Nurmela	projektipäällikkö, Helsingin kaupunki
Tiia Ojala	vanhempi tietohallintosuunnittelija, Tampereen kaupunki
Katja Penttinen	projektipäällikkö, Kuopion kaupunki
Ethel Eriksson	Chief Digital Officer, Sipoon kunta
Tommi Karttaavi	johtaja, Suomen kuntaliitto
Mika Rauhala	tietohallintojohtaja, Koulutuskeskus Salpaus
Matti Sarén	rehtori, Kajaanin ammattikorkeakoulu
Jenni Taskinen	erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö, pääsihteeri
Heikki Talkkari	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Arja Terho	finanssineuvos, valtiovarainministeriö
Miina Arajärvi	erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö, kohta 4
Essi Kaukonen	projektipäällikkö, Tilastokeskus, kohta 4
Tanja Lahti	hankepäällikkö, valtiovarainministeriö, kohta 4
Poissa:	
Janne Juhala	johtava asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Jyrki Paloposki	tietohallintopäällikkö, ulkoministeriö
Ismo Parviainen	johtava asiantuntija, sisäministeriö
Markku Heinäsenaho	tietohallintopäällikkö, sosiaali- terveysministeriö

Piia Wollstén	kehittämispäällikkö, Espoon kaupunki
Ari Ylinärä	kehittämispäällikkö, Oulun kaupunki
Anu Maksimow	arviointiyliääkäri, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

Julkisen hallinnon toiminnan kehittämisen arkkitehtuuriyhteistyöryhmän (VN\13409\2020) toimikauden 01.10.2020–31.12.2023 neljännen kokouksen pöytäkirja.

1. Kokouksen avaus (klo ~12:00)

Puheenjohtaja Sami Kivivasara avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Todettiin, että läsnäolijat merkitään Teams-kokoustietojen avulla.

Todettiin arkkitehtuuriyhteistyöryhmän jäsenmuutokset; uusina jäseninä Tiia Ojala Tampereen kaupungilta ja Mika Rauhala Koulutuskeskus Salpauksesta. Uudet jäsenet esittäytyivät.

2. Asialistan hyväksyminen (klo ~12:05)

Todettiin, että asialista liitteineen on toimitettu yhteistyöryhmälle 28.5.2021.

Päätös: Hyväksyttiin kokouksen asialista.

3. Ajankohtaiset asiat (~12:05–12:15)

Jenni Taskinen esitteli yhteistyöryhmän Howspace-työskentelyalustalle tehdyt päivitykset. Todettiin, että ekosysteemitointamalli-työpajan tuotokset ovat yhteistyöryhmän jäsenten hyödynnettävissä Howspace-alustalla. Yhteistyöryhmän sihteeristö on jatkojalostanut työpajassa tuotettua yhteistyöverkoston listausta ja ehdotus on, että yhteistyöryhmän jäsenet täydentäisivät tuotettua listausta elokuun loppuun mennessä. Seuraava työpaja on tarkoitus toteuttaa syyskuussa ja työpaja toteutettaisiin Rakennettu ympäristö –teemalla. Työpajan tarkempaa ajankohtaa selvitetään vielä.

Keskustelussa ehdotettiin, että arkkitehtuuriyhteistyöryhmän yhteistyöverkostoja koskevaan yhteenvetoon täydennettäisiin tieto siitä, osallistuuko joku tai jotkut arkkitehtuuriyhteistyöryhmän jäsenistä ko. verkoston toimintaan. Keskustelussa kysyttiin, onko syyskuun työpajaan mahdollista osallistua muitakin asiantuntijoita, kuin arkkitehtuuriyhteistyöryhmän jäsenet. Todettiin, että tarkoituksena on mahdollistaa myös muiden osallistumista, mutta samaan aikaan on pohdittava järjestelyjen näkökulmasta maksimiosallistujamäärää.

Päätös: Sovittiin, että yhteistyöryhmän jäsenet täydentävät 6.5. työpajassa muodostettua listaa arkkitehtuuriyhteistyöryhmän yhteistyöverkostoista 31.8. mennessä. Listaus on muokattavissa arkkitehtuuriyhteistyöryhmän tiimeri-työtilassa 3.6. kokouskansiossa. Täydennysten jälkeen listaus jaetaan yhteistyöryhmän jäsenille hyödynnettäväksi.

4. Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen -hanke (TiHA) (klo 12:15–13:25)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on käsitellä julkisen hallinnon digitaalisiin palveluihin ja tiedonhallintaan vaikuttavia kehittämissuunnitelmia ja -toimenpiteitä ja arvioida niiden vaikutuksia toiminnan kehittämiseen ja tiedonhallinnan järjestämisen nykytilaan.

Puheenjohtaja avasi Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen eli TiHA –hanketta koskevan käsittelyn. Todettiin, että hanketta ja sen työpakettien tuotoksia esittelivät kokouksessa Tanja Lahti, Essi Kaukonen ja Miina Arajärvi. Hankkeesta on löydettävistä lisätietoja valtiovarainministeriön kotisivuilta¹ sekä avoimelta Trello-alustalta².

Tanja Lahti esitteli Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen –hanketta ja sen tavoitteita yhteistyöryhmälle. Valtiovarainministeriö on asettanut TiHA-hankkeen 30.4.2020 ja hanke toteuttaa pääministeri Marinin hallitusohjelman tavoitteita liittyen tietopolitiikkaan, tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen ajalla 30.4.2020 - 31.12.2022. Hankkeen tavoitteena on edistää julkisen tiedon entistä laajempaa sekä tehokkaampaa hyödyntämistä ja avaamista koko yhteiskunnassa niin päätöksenteossa, liiketoiminnassa, tutkimuksessa kuin kansalaisvaikuttamisessakin. Hanke on organisoitu neljään työpakettiin: työpaketti 1: Ehdotus tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisiksi tavoitteiksi, työpaketti 2: Tiedon saatavuus, työpaketti 3: Tiedon laatu ja työpaketti 4: Tiedon yhteentoimivuus.

Hankkeen työpaketissa 1 on laadittu ehdotus tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisiksi tavoitteiksi. Ehdotus on ollut lausuntokierroksella maaliskuun huhtikuun aikana³. Lausuntoja saatiin 102 eri taholta ja parhaillaan on käynnissä lausuntopalautteiden läpikäynti ja strategisten tavoitteiden viimeistely. Hankkeen työpaketissa 2 laaditaan viranomaisille tiedon jakamista tukevaa toimintamallia. Tavoit-

---

¹ Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen –hanke valtiovarainministeriön kotisivuilla: <https://vm.fi/tiedon-hyodyntamisen-ja-avaaminen>

² Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen –hankkeen seuranta Trello-alustalla: <https://trello.com/b/acWYf1rD/tiha-hanke>

³ Lausuntopyyntö ehdotuksesta tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisiksi tavoitteiksi: <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposald=7ea41c35-a2ae-4470-8374-5f9b65105fed>

teena on selkeä ja looginen työkalu hyötypotentiaalisen julkisen tiedon tunnistamiseen ja jakamiseen joko avoimena tietona tai muutoin laajempaan käyttöön. Mallia on tehty käyttäjälähtöisesti yhdessä sidosryhmien kanssa. Alustavan toimintamallin on tarkoitus valmistua kesän aikana. Toimintamalli muodostuu käytännönläheisestä palvelupolusta ja tiedon hyötypotentiaalain arviointimenetelmästä. Lopullisen mallin on tarkoitus valmistua vuoden 2021 loppuun mennessä.

Essi Kaukonen esitteli hankkeen työpaketin 3 tavoitteita ja tuotoksia. Tavoitteena on tuottaa julkisen hallinnon tiedon laadun kuvaukseen ja arviointiin soveltuva työkalu. Parhaillaan pilotoidaan julkaistuja alustavia tietoaineistojen laatukriteerejä, joita täsmennetään pilotoinnin kautta. Pilotoinnin jälkeen arvioidaan tuotosten kypsyys lausuntokierrokselle. Lausuntokierros on tarkoitus järjestää syys-lokakuussa. Essi esitteli nyt pilotoinnissa olevia laatukriteerejä ja mittareita. Alustaviin tuotoksiin voi tutustua Tilastokeskuksen kotisivujen kautta⁴.

Miina Arajärvi esitteli hankkeen työpakettia 4. Työpaketissa tuotetaan julkisen hallinnon API-linjaukset. Linjaukset on tarkoitettu koko julkiselle hallinnolle vastaamaan tarpeeseen julkisen hallinnon yhteisistä periaatteista ja suosituksista ohjelmointirajapintakehitykselle ja digitalisaation edistämiseksi. Linjauksia on tarkoitus hyödyntää julkisissa tietojärjestelmähankinnoissa ja rajapintojen kehityksessä. Toimialat voivat jatkokehittää linjauksia omiin tarpeisiinsa, esimerkiksi velvoittavuuden osalta ja sitä kautta ohjata linjauksilla oman hallinnon alan rajapintakehitystä. Linjaukset on jaettu kolmeen tasoon: 1) strateginen taso, 2) taktinen taso, 3) operatiivinen taso. Miina esitteli API-linjausten luonnosta, jota vielä viimeistellään. Linjaukset ovat kehittämissä aikana olleet lausuttavana ja kommentoitavana, minkä lisäksi niitä on käsitelty eri yhteistyötilaisuuksissa. Tulevan syksyn aikana on tarkoitus järjestää linjaukokokonaisuudesta uusi lausuntokierros.

Avattiin keskustelu aiheesta yhteistyöryhmän Howspace-työskentelyalustaa hyödyntäen. Yhteistyöryhmän jäsenet esittivät alustalla vastauksia esitettyihin kysymyksiin sekä antoivat avointa palautetta hankkeesta ja sen alustavista tuotoksista. Keskustelussa nousi esille muun muassa seuraavia näkökulmia:

- Toimintamallin tiedon jakamisen ja hyötypotentiaalain arviointiin nähtiin tarjoavan tukea ja työvälineitä tiedon jakamiseen.
- Tiedon avaamisen osalta nähtiin keskeisenä, että tietojen avaaminen toteutettaisiin yhteisten tietovarantojen kautta siten, että tietovarantoon tietoa toimittavan tahon ei tarvitsisi erikseen avata tietoja. Esitettiin myös, että tarvittaessa tulisi tarkastella mahdollisuutta täydentää yhteisten tietovarantojen tietosisältöä tiedon laajemman avaamisen tukemiseksi.

---

⁴ Tietoaineistojen laatukriteerit: <https://stat.fi/org/vuosiohjelma/tietoaineistojen-laatukriteerit.html>

- Nostettiin esille tiedon avaamisen edellyttämät resurssit ja huoli siitä, että tiedon avaaminen ei välttämättä priorisoidu (tiedon avaaja ja tarvitsija eri tahoja).
- Tiedon laatukriteerit nähtiin hyvinä ja kattavina, mutta samalla niiden laajuus sekä tiedon käyttötarkoituksen tuottamat laatuvaatimukset herättivät pohdintaa. Todettiin, että tiedon hyödyntäjän tulee arvioida tapauskohtaisesti tarpeellisia laatukriteerejä ja mahdollisia vaatimuksia suhteessa tiedon käyttötarkoitukseen.
- API-linjausten osalta esille nostettiin niiden suhde Tiedonhallintalautakunnan antamiin suosituksiin (tulisi muodostua käyttäjälle selkeä kokonaisuus).
- Rajapintojen hyödyntämiseen arvioitiin liittyvän merkittäviä johtamiseen ja osaamiseen, kuin myös resursseihin liittyviä näkökulmia. Esille nostettiin huolenä myös se, että riittämättömät tiedonsaantioikeudet estävät tänä päivänä viranomaisia hyödyntämästä toistensa tietoja.

Todettiin, että käyty keskustelu ja TiHA-hankkeen tuotoksiin saatu palaute oli hyödyllistä hankkeen jatkovaiheita ja -valmistelua ajatellen.

Päätös: Merkitään käsittely ja annettu palaute tiedoksi. Keskustelua on mahdollista jatkaa Howspace-työskentelyalustalla ja palautetta antaa TiHA-hankkeelle perjantaihin 11.6. asti.

Yhteistyöryhmä perehtyy Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen (TiHA) -hankkeeseen ja valmistelussa oleviin hankkeen tuotoksiin. Yhteistyöryhmä antaa palautetta hankkeen tuotoksista. Keskustelussa hyödynnetään Howspace-työskentelyalustaa ja keskustelu pidetään avoimena alustalla kokouksen jälkeen perjantaihin 11.6. asti.

5. Tauko (~13:25–13:35)

6. Julkisen hallinnon kokonaiskuva: katsaus valmistelutyöhön (klo ~13:35–14:30)

Yhteistyöryhmän tehtävänä on ylläpitää kokonaiskuvaa julkisen hallinnon organisaatioiden, palvelujen, toiminnan, tietojen ja tietovarantojen sekä tietojärjestelmien muodostamasta kokonaisuudesta. Yhteistyöryhmä on aiemmin 19.2. kokouksessa päättänyt kokonaiskuvan ensimmäisen version valmistelusta. Käsillä olevassa kokouksessa käsitellään valmistelutyön tuloksia. Tommi Oikarinen ja Jenni Taskinen esittelivät aluksi kokonaiskuvan sisältökokonaisuuksia ja kokonaiskuvan aiempaa käsittelyä yhteistyöryhmässä. Kevään pienryhmätyöskentelyssä rajattiin tavoitteet ja kehittäminen/hankkeet sisältöalueita siten, että niistä pystyttiin muodostamaan ensimmäiset tietojen koostamiset ja analyysit. Tavoitteiden osalta tarkasteluun otettiin niin sanotut kansallisen tason

tavoitteet, joita on asetettu asioinnille ja tiedon hyödyntämiselle. Lisäksi tarkasteltiin virastojen ja kuntien asettamia asioinnin ja tiedon hyödyntämisen tavoitteita. Hanketiedon osalta tarkasteltiin erityisesti Kuntien digikannustin –hankkeiden muodostamaa kokonaisuutta, kuin myös yhteisiin tietovarantoihin kohdistuvaa kehittämistä. Tietopohjana tarkastelussa käytettiin muun muassa talousarvioita, tulossopimuksia ja Hankesalkkupalvelun tietoja.

Vaikka toteutettu tarkastelu tehtiin suhteellisen suppealla aineistolla, pyrittiin siinä yhdistämään eri tietolähteiden tietoja toisiinsa. Tätä varten koottuja tietoja luokiteltiin eri tavoin. Tavoitteisiin liittyviä tietoja tarkasteltiin valtion, kuntien ja yhteisten palvelujen ja tietovarantojen näkökulmista, minkä lisäksi pyrittiin erotelemaan tavoitteet strategisiin/taktisiin tavoitteisiin sekä operatiivisiin tavoitteisiin. Tarkastelu mahdollisti siten eri toimijoiden ja eri tasojen tavoitteiden vertailun ja myös yhteensopivuuden arvioinnin. Tiedon hyödyntämistä koskevien tavoitteiden luokittelussa hyödynnettiin aiemmin yhteistyöryhmässä hyväksyttyä yhteentoimivuuden linjausten mukaista luokittelua (toiminta, tiedon hyödyntäminen, tiedot ja tietomääritykset, tietojärjestelmät ja rajapinnat, omat tiedot, toimijat ja vastuut). Jo koeaineistolla tehty tarkastelu osoitti, että tiedon hyödyntäminen on luokittelukategoria liian laaja ja sitä tulisi täsmentää.

Kuntien digikannustin –hankkeista tehty tarkastelu kattoi yhteensä 102 hanketta. Tiedon hyödynnettävyyden lisäämiseksi hankkeet luokiteltiin aineiston käsittelyn yhteydessä sisältökuvausten perusteella eri toimialoihin. Luokittelun avulla pystyttiin muun muassa tarkastelemaan minkä verran ja millaista kehittämistä eri toimialoihin ko. hankkeissa kohdistui. Lisätarkastelut toteutettiin tiedolla johtamisen ja sähköistä asiointia kehittävästä hankkeista, jolloin hanketietoja oli mahdollista yhdistää tavoitetietojen tarkasteluun. Hankkeiden tuotoksista tehdyn analyysin avulla oli mahdollista tunnistaa hankkeita, jotka tuottivat samankaltaisia tuotoksia (esim. sähköiset lomakkeet).

Keskustelussa todettiin tavoitteista tehdyn tarkastelun osalta, että eri toimijoiden tavoitteiden kohtaannon tarkastelu on hyvä lähestymistapa. Kootun tiedon arvioitiin muodostuvat jo kohtuullista tilannekuvaa, mutta samaan aikaan tärkeänä kysymyksenä nähtiin, miten tietoa tulisi hyödyntää. Hankkeista tehty tarkastelu nähtiin hyvänä kokeiluna siitä, miten olemassa olevaa tietoa voidaan esittää käytettävissä muodossa. Hanketietojen yhteyteen toivottiin lisättäväksi hankkeen nimeä sekä vähintään tietoa vastuuorganisaatiosta, mielellään myös osallistujista. Myös loppuasiakkaan tunnistamista pidettiin tärkeänä, joskin tiedon koostaminen edellyttäisi tietolähteiden sisällön kehittämistä. Keskustelussa tuotiin myös esille huoli siitä, miten kokonaiskuva olisi lopulta ylläpidettävissä ja miten siinä pystyttäisiin huomioimaan koko toiminnan ketju, esimerkiksi eri toimialojen osalta kansainvälisistä hankkeista kansallisiin ja viranomaiskohtaisiin asioihin.

Tommi Oikarinen ja Jenni Taskinen toivat lopuksi esille, että kokonaiskuvaa voidaan hyödyntää eri käyttötarkoituksiin, eri toimijoiden toimesta. Esimerkiksi arkkitehtuuriyhteistyöryhmä asettamispäätöksen mukaisissa tehtävissään. Keskeistä onkin saada palautetta niistä tietosisällöistä, jotka olisivat esimerkiksi arkkitehtuuriyhteistyöryhmän tai tiettyjen organisaatioiden näkökulmasta lisäarvoa tuottavia.

Päätös: Merkittiin annetut palautteet ja esitetyt kysymykset tiedoksi ja huomioitavaksi kokonaiskuvan jatkovalmistelussa. Sovittiin, että jatkovalmistelua voidaan tehdä esitetyllä tavalla siten, että yhteistyöryhmässä asiaa käsitellään 21.9. kokouksessa. Päätettiin, että yhteistyöryhmälle toteutetaan kommentointimahdollisuus kokonaiskuvan hyödyntämisen ja yhteistyöryhmän tarpeiden täsmentämiseksi jo ennen syyskauden ensimmäistä kokousta.

7. Julkisen talouden suunnitelma / kehyspäätös 2022–2025 (klo ~14:30–14:40)

Yhteistyöryhmän yhtenä tehtävänä on Julkisen talouden suunnitelman (JTS) käsittely ja vaikutusten arviointi toiminnan ja tiedonhallinnan nykytilaan.

Tommi Oikarinen esitteli koosteen Julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025. Koosteessa tarkasteltiin valtionhallinnolle, eri hallinnonaloille ja julkiselle hallinnolle asetettuja tavoitteita mm. digitalisaatiosta ja ICT-toiminnan kehittämisestä. Yhteistyöryhmältä pyydettiin ehdotuksia ja näkemyksiä siitä, että sisältykö Julkisen talouden suunnitelmaan sellaisia asioita, joita haluttaisiin yhteistyöryhmässä käsitellä.

Päätös: Merkittiin yhteenveto ja käsittely tiedoksi. Tunnistettiin sote-uudistus mahdolliseksi yhteistyöryhmässä käsiteltäväksi teemaksi.

8. Muut asiat (klo ~14:40)

Yhteistyöryhmän seuraava kokous pidetään 21.9.2022 klo 9-12. Asialistalla muun muassa 1) Tiedonhallintakartan ensimmäiset päivitykset arkkitehtuuriyhteistyöryhmän toimintamalli Tiedonhallintakartan hyödyntämisessä, 2) Kokonaiskuvan valmistelun tilanne ja muodostetun tilannekuvan hyödyntäminen.

9. Kokouksen päättäminen (klo ~14:45)

Puheenjohtaja Sami Kivivasara kiitti yhteistyöryhmän jäseniä kevätkaudesta ja toivotti hyvää kesää kaikille. Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Liitteet / Bilagor

-

Jakelu / Sändlista

Yhteistyöryhmän jäsenet
Tiedonhallinnan yhteistyöryhmien sihteeristö
Tanja Lahti (VM), Miina Arajärvi (VM), Essi Kaukonen (Tilastokeskus)